

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

Vidzemes
ārēs

"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!

Atklātās

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

sacensības

spiningošanā 2020

LVM Kaņiera ezerā 9. maijā plkst. 04.³⁰

LVM Lielauces ezerā 23. maijā plkst. 04.⁰⁰

LVM Gulbju ezerā 20. jūnijā plkst. 04.⁰⁰

LVM Tērvetes ūdenskrātuvē 22. augustā plkst. 05.⁰⁰

LVM Lielauces ezerā 5. septembrī plkst. 07.⁰⁰

LVM Kaņiera ezerā 19. septembrī plkst. 07.⁰⁰

Sacensību nolikums un informācija www.mammadaba.lv

Veroties kartē, Latvija ir maza, bet vai esat bijuši visos mūsu novados? Un lielākajos Latvijas mežos? Jā, daudziem ir bail doties nezināmā biezoknī, bet Latvijā ir dižmežs, kuru noteikti vajag iepazīt – Ziemeļgaujas meži. Upe kā nupat izārdīts pavediens vijas cauri skaistiem priežu siliem, un daba te ir tik daudzveidīga! Ne velti topošais garo pārgājienu maršruts “Mežtaka” aicina doties 1160 kilometru garā piedzīvojumā, baudot dabas klusumu, Gaujas čalas un mīkstas sūnas zem kājām.

Varam vien iztēloties, kāda bija Cēsu apkārtnē esošās Āraišu ezerpils iedzīvotāju ikdienas ainava pirms tūkstoš gadiem, taču skaidri zināms, ka mežam un kokam tolaik bija liela nozīme. Tas baroja, sildīja un deva pajumti. Novērtējot koksnes ilgtspēju un vēstures nozīmīgumu, AS “Latvijas valsts meži” (LVM) ir atbalstījusi ezerpils seno koka namiņu atjaunošanu, izmantojot bronzas laikmetam autentiskus darba rīkus un būvniecības paņēmienus, lai mūsdienās sniegtu iespēju ikvienam interesentam baudīt patiesu senāko koka ēku gaisotni.

Savukārt LVM labiekārtoto rekreācijas ekomežu taciņas, ieskaujot Smilteni, aizved līdz atpūtas vietām meža ezeriņu krastos. Šeit ir lieliskas vietas atpūtai un jauniem piedzīvojumiem! No Smiltenes, dodoties Valkas virzienā, vērts pietāt LVM Vijciema čiekurkaltē – tā vienlaikus ir kā mežsaimniecības brīvības muzejs, gan kā lielisks aprites ekonomikas paraugs. Te var apjaust sīkās priedes sēkliņas ceļa sākumu no čiekura līdz lielajam mežam. Bet vispirms šai sēkliņai jāuzdīgst, tādēļ ir vērts iegriezties arī LVM Strenču kokaudzētavā, kas ir viena no modernākajām kokskolām ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē..

Var lidot ar lidmašīnu, braukt ar automašīnu un velosipēdu, tomēr pastaigas prieks, pārvietojoties kājām, ir neatsverams dabas burvības atklājumos! Par to stāsta taku skrējiena “Stirnu buks” organizētājs Rimants Liepiņš.

Dodies pavasarī, dodies mežā!

Noderīgi:

Idejas atpūtai dabā atrodamas arī tīmeklī:
www.mammadaba.lv/objekti/aktivitates

Čivini: @mammadaba

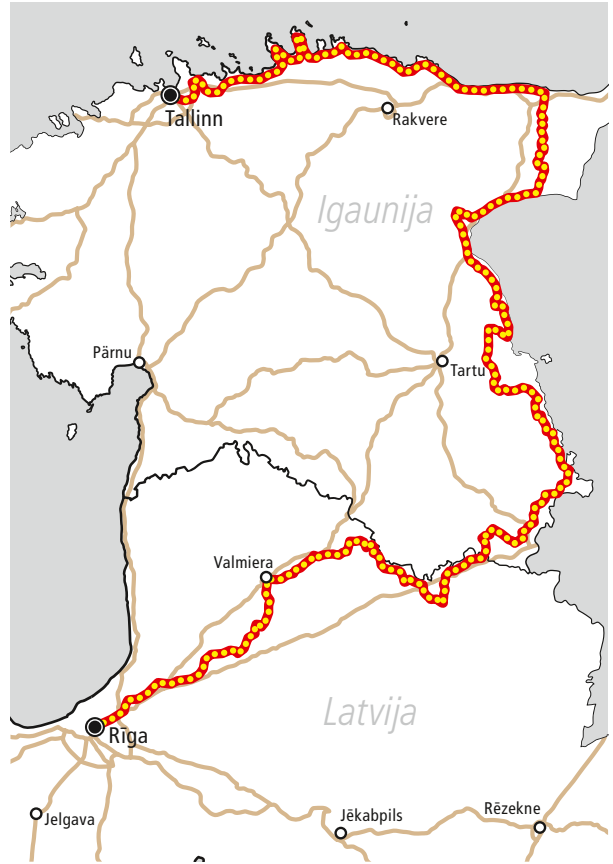
Pārgājiens Mežtakā

Juris Smaļinskis,

biologs, augstskolas pasniedzējs, dabas ceļotājs

“Mēs trīs gadus strādājām pie garo distanču maršruta “Jūrtaka”, kas ātri vien iemantoja popularitāti, līdz pamanījām, cik ļoti dažbrīd gribas no vējainās pludmales iešmaukt mežā, kur ir pavisam cita pasaule. Latvijā ir daudz dažādu īso taku, bet garo pārgājienu mīļotājiem tādu trūkst. Pamazām mainās cilvēku ceļošanas paradumi: aizvien biežāk izvēlas doties dabā kājām, jo gan velo, gan automašīna dažādiem dabas jaukumiem pārāk ātri aizrauj garām.”

Pērn "Lauku ceļotāja" eksperts Juris Smaļinskis kopā ar domubiedriem uzsāka darbu pie garās distances pārrobežu pārgājienu maršruta "Mežtaka", kas ved cauri Latvijas un Igaunijas mežainākajām teritorijām. Pirmais posms sākas Rīgas Rātslaukumā, ved caur Biķernieku un Šmerļa mežiem, tad cauri Pierīgas siliem dodas uz Gaujas nacionālo parku, kā arī Ziemeļgaujas un Veclaicenes aizsargājamo ainavu apvidiem. Igaunijā "Mežtaka" turpinās caur Setu zemi, gar Peipusa ezeru un tālāk pa Ziemeļigauņas krastu līdz Tallinai. Maršruts ir sadalīts 50 atsevišķos vienas dienas gājienu posmos pa 20 līdz 30 kilometriem dienā. Pārgājienu laikā var iepazīt teju visus Baltijas valstīm raksturīgākos meža tipus.

Noderīgi!

"Mežtaka" top, pateicoties Eiropas Savienības un Eiropas Reģionālā attīstības fonda Centrālās Baltijas programmas finansiālajam atbalstam.
Seko jaunumiem: <https://baltictrails.eu/forest/>

No lāčiem nav jābaidās

“Šī ideja nav nekas jauns, populārākais ir Santjago ceļš, bet tas nav vienīgais. Eiropas garo distanču pārgājēju takas savieno valstis no Nordkapa līdz Krētai un no Atlantijas okeāna līdz Karpatiem un Melnajai jūrai. 2019. gadā iestājāties Eiropas Kājmārgājēju asociācijā (“European Ramblers Association” jeb ERA), jo “Mežtaka” iecerēta kā starptautiska Eiropas garās distanču pārgājēju maršruta E11 daļa. Izveidotas 12 marķētas starpvalstu takas, kas apzīmētas no E1 līdz E12. Mūsu E11 takas kopgarums ir 2700 kilometru. Maršruts: Ševeningena (NL) – Osnabrika (D) – Potsdama (D) – Poznaņa (PL) – Ogrodniki (PL). Tagad taku turpinām Latvijā un Igaunijā. Ja idejai pievienotos Lietuva, šī taka varētu būt bez pārrāvuma.

“Mežtaka” ir starptautisks projekts, par kuru informācija pieejama piecās valodās: latviešu, igauņu, angļu, vācu un krievu. Pilnīgi viss būs gatavs 2021. gada vasarā, pa “Mežtaku” varēs doties jau šogad, jo katrs posms būs iezīmēts dabā, sagatavotas kartes un GPS faili lejuplādei viedierīcēs: tā būs trīskārša drošības sistēma.

No meža nav jābaidās, nedzīvojam taigā, apmaldīties ir teju neiespējami. Visi vaicā par lāčiem – nē, nesatikām nevienu. Bet, ja bail – jāiet runājoties. Lācis cilvēkus nemaz nevēlas satikt, ja būs tuvumā, klusiņām aizlavīsies prom,” stāsta Juris Smaļinskis.

Takās iepazīsti mežus

Tā kā viss maršruts sadalīts vienas dienas gājiena posmos, tad “Mežtaku” var iet pa daļām: nedēļas nogalē noiet divu dienu maršrutu, garāka atvaļinājuma laikā – iet ilgāk, nākamajā gadā – turpināt. Var iet izlases kārtā, jo maršruts veidots kā skaista mozaīka. Iet pa mežu var visos gadalaikos! Gājēja skatam pavērsies ne vien aizsargājamās teritorijas, bet arī saimnieciskie meži dažādos vecumposmos – gan izcirtumi, gan jaunaudzēs. “Mežtakas” ceļvedī pie katra posma būs apraksts par dienas gaitā redzētajiem mežiem. Izejot “Mežtaku”, būs iepazīta Baltijas mežu biotopu daudzveidība. “Priecājamies, ka projekta sadarbības partneris ir LVM,” atzīst Juris Smaļinskis un turpina: “No maršruta Latvijā viskošāk atmiņā palikušas Cirgaļu iekšzemes kāpas – tas ir neticams skaistums! Mums mežu tiešām ir daudz, piemēram, no Strenčiem cauri Ziemeļgaujas plašumiem divas dienas jāiet vien cauri kokaudzēm. Cilvēki, kas pieraduši pie ērtībām, ir pārsteigti, ka te nav veikalu, viesu namu – tikai vareni meži.”

Jura Smaļinska ieteikumi aktivitātēm dabā

JANVĀRIS

Pārgājieni ar sniega korpēm

FEBRUĀRIS

*Distanču slēpošana pa mazajiem meža
ceļiem un slidošana pa aizsalušajiem
mežezeriekiem, zivju makšķerēšana Peipusā*

MARTS

*Pavasara pali straujupēs,
ledus iešanas vērošana*

APRĪLIS

Migrējošo putnu vērošana

MAIJS

*levu ziedēšana Gaujas un citu upju krastos,
dzeltenie pieneņu lauki Veclaicenes ainavās*

JŪNIJS

Vasaras saulgriežu sagaidīšana papardēs

JŪLIJS

*Sēņošana un ogošana: nogatavojas
mellenes un lācenes*

AUGUSTS

*Sēņošana un ogošana: gatavas brūklenes,
fotosesijas violeto viršu laukos*

SEPTEMBRIS

Putnu rudens migrācijas vērošana

OKTOBRIS

*Rudens lapu zelts upju ieleju krastos,
lašveidīgo zivju migrācijas vērošana*

NOVEMBRIS

*Klusuma un miera izbaudīšana – atpūta no
viedierīcēm*

DECEMBRIS

Ziemas saulgriežu sagaidīšana mežā

Ezera pils

Āraišu arheoloģiskais parks

Āraiši, Drabešu pagasts, Amatas novads
LV-4101

☎ 25669935

@ ezerpils@amatasnovads.lv

Rīga – 83 km
Valmiera – 38 km
Daugavpils – 223 km

Ja vēsturnieks Jānis Apals neticētu teikām, iespējams, mēs joprojām uz Āraišu ezeru raudzītos kā skaistas ainavas elementu, nevis senas apdzīvotības liecinieku. Tagad te jau 30 gadus atrodas Eiropā vienīgā rekonstruētā 9.–10. gadsimta ezermītne, un ik gadu to aplūkot ierodas tūkstošiem ceļotāju. Āraišu arheoloģiskajā parkā ietilpst ne vien ezerpils, bet arī viduslaiku pilsdrupas, akmens un bronzas laikmeta rekonstrukcijas.

Vidzemē netrūkst teiku par ezeriem, kas lidojuši pa gaisu, bet, kad melnais mākonis izdzirdējis savu vārdu, ko parasti, neko jaunu nenojauzdama, saukusi kāda meita, tas ar joni nolaidies ieplakā pāri ēkā. Zvejnieki stāstīja par ezeriem, kur skaidrā laikā cauri ūdenim varot ieraudzīt ēku paliekas, viņi tur vairījās zvejojot, jo asie baļķu gali plēsa tīklus. 19. gadsimta otrajā pusē grāfs Kārlis Georgs Sīvers te veica izrakumus, un Āraišu ezera salā atrada baļķus, trauku lauskas un dažas senlietas. Pēc gada šurp atbrauca vācu vēsturnieks Rūdolfis Virhovs (Rudolf Ludwig Karl Virchow), turpināja izrakumus un atrada vēl citas senlietas, kas liecināja – te bijusi dzelzs laikmeta apmetne.

Kā izpētīt zem ūdens saglabājušās apmetnes?

Pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados daudzi aizrāvās ar niršanu, tostarp arī jaunais vēsturnieks Jānis Apals, iemācoties nirt, ielūkojās 103 ezeru dzelmēs, 15 purvos un 4 upēs, kur varētu būt senas apdzīvotas vietas. Un bija ne vienā vietā vien! Visbagātīgākā un izrakumu veikšanai piemērotākā bija Āraišu apmetne, tāpēc 1965. gadā tika pazemināts ezera līmenis un notika pirmie izrakumi. Tie ilga desmit gadu garumā divos posmos: no 1965. līdz 1969. un no 1975. līdz 1979. gadam. Tās ir skaistas jaunības atmiņas daudziem tagad jau sirmiem cilvēkiem. Jānis Apals nebija savrups zinātnes sausiņš, bet gan harizmatiska personība, cilvēki pie viņa tiecās un vēl tagad atceras dziesmas, ko kopā dziedājuši pie ugunsкура. Stāsts par piedalīšanos unikālajos izrakumos un Latvijas senvēstures izziņāšanu būtu pat filmas vai romāna vērts!

Āraišu ezerpils celta 9. gadsimtā, pastāvējusi apmēram 100 gadus un gājusi bojā 10. gadsimtā. To cēlušī un apdzīvojuši senie latgaļi. Ezerpils kultūrslānī konstatētas piecas apbūvju kārtas, kas sekojušas cita citai bez pārtraukuma. Abu izrakumu laikā Āraišu ezerpilī izpētīja 111 atsevišķu dzīvojamo un saimniecības ēku un 35 aizsardzības celtņu paliekas, kā arī 100 apkures ierīces. Apals lēš, ka vienlaikus te dzīvojuši ne vairāk kā simts cilvēku.

Ik pēc 15–20 gadiem bija jāceļ jauna mītne, bet, ja cirvis iegulis prasmīga meistara rokās, tas neprasa daudz laika. Jānis Apals kopā ar kolēģiem līdz sīkākajai detaļai izpētīja un atdarināja senos būvniecības paņēmienus ar tolaik lietotajiem darba rīkiem. Guļamā lāva, soli, krāsns bez skursteņa – tas arī viss patvērumam, jo namiņi bija nelieli, apmēram 15 kvadrātmetru platībā. Cilvēki nodarbojās ar zemkopību, lopkopību, meža dravniecību, medībām un zveju. Visbiežākais medījums – aļņi, mežacūkas un sumbri – liecinot par apkārtnes plašajiem mežiem. Kā jau pie ūdeņiem – trāpījās arī bebri. Tolaik medīja arī savvaļas zirgus. Lomos visbiežāk ķērās līdakas un raudas, kā arī stores. Gan lieli, gan mazi valkāja ne tikai ādas pastalas, bet arī liepu lūku apavus, katrā mājā bija tāšu vāceles produktu un dziju glabāšanai. Zināms, ka šādos traukos nekas nebojājās un nemetas kaitēkļi. Mežs bija šo cilvēku dzīves sabiedrotais ik uz soļa.

Noderīgi!

Katru vasaru ezerpilī notiek folkloras kopu koncerti, Āraišu svētki un citi pasākumi. Netālu no Ezerpils atrodas divas ievērojamas kultūrvēsturiskas celtnes – Āraišu baznīca un Āraišu vēdzirnavas.

Spraksšķ ģiekurķi

LVM Vijciema ģiekurķalte

Mežmuiža, Vijciema pagasts
Valkas novads, LV-4733

☎ 26478620 @ vijciems@lvm.lv

Ekskursijas piesakiet laikus.

Rīga – 153 km
Rēzekne – 178 km
Jēkabpils – 169 km

Noderīgi!

Iepazīsti Vijciema ģiekurķalti
virtuālajā tūrē, kura tapusi projektā
“Industriālais mantojums tūrismam”.

Kas braucis uz Valku no Valmieras vai Smiltenes, zina – vismaz pārdesmit kilometrus ceļš ved cauri vienlaidu priežu mežu masīvam. Nav brīnums, ka netālu no Vijciema meža malā atrodas Mežmuiža, jo kādu gan citu vārdu vēl meklēt? 1867. gadā celtā muižas ēka un medību pils 1905. gada nemieros tika nodedzināta. Bet no sarkaniem ķieģeļiem būvētā čiekurkalte ne vien joprojām stāv savā vietā, bet katru ziemu dod iespēju gūt sēklas no sēklu plantācijās salasītiem čiekuriem. Pavarī pie darba ķeras čiekurkaltes vadītājs Ivars Palejs un sagatavo vietējiem apstākļiem piemērotu sēklas materiālu – gluži kā to darīja mūsu senči pirms 100 gadiem, neizmantojot ne elektrību, ne degvielu. Izcils aprites ekonomikas paraugs! Iegūtās sēklas nonāk sēklu glabātuvē Kalsnavā, lai pēc tam dotos uz kokaudzētavām, kur dīgs kā turpinājums ilgtspējīgam mežam Latvijas un Igaunijas pierobežā.

Pamatīgi būvētajā trīsstāvu ēkā 1905. gada nemieru laikā slēpās barons un mežkungs, lai paglābtos no vietējo cilvēku dusmām par aizliegumu zemniekiem apkārtnes mežos cirst kokus un medīt. Tagad čiekurkalti var apmeklēt kā savdabīgu mežsaimniecības muzeju, tā ieguvusi arī Valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa statusu. Turklāt tā ir vienīgā šāda veida kalte pasaulē, kur joprojām iegūst sēklas.

Kā žāvē čiekurus un iegūst sēklas?

Kad 19. gadsimta beigās apkārtnes mežus izpostīja uguns un vēji, tie bija jāatjauno ar vietējo sēklas materiālu, kas ievākts no staltākajiem kokiem. Tāpēc 1895. gadā Vijciema Mežmuižā uzcēla čiekuru kalti, kas ne tikai nodrošināja ar sēklām Vidzemes guberņu, bet vēl atlika arī ko eksportēt. Kalte darbojās līdz 20. gadsimta sešdesmitajiem gadiem, kad to izkonkurēja ar elektrību darbināmas čiekurkaltes. Tomēr, tā kā ēka bija pamatīgi būvēta un mežinieku gars Ziemeļvidzemē – stiprs, 1992. gadā veco kaltes krāsni atkal iesildīja un atsāka žāvēt čiekurus. Arī 21. gadsimtā čiekurkaltes vadītājs Ivars Palejs to arvien iekurina ziemā, piepilda cilindrus ar čiekuriem, seko, lai siltums nepārsniegtu 52 °C, pāris reizes dienā ar grūti iekustināmu rokturi pagriež 24 astoņu spaiņu tilpuma čiekuru žāvēšanas cilindrus – tā nedēļas laikā viena porcija sēklu ir gatava. Krāsni kurina ar izkaltētajiem un tukšajiem čiekuriem, kuri dod akmeņoglēm līdzvērtīgu svelmi.

Kad var sākt žāvēšanu? Tad, kad čiekuri pabijuši aukstumā: -10 °C, jo tikai pēc tam tie atveras. Visbiežāk čiekurkaltes skurstenis kūp martā un aprīlī, bet Ivaram Palejam atmiņā palicis 1997. gads, kad čiekuru raža bija tik liela, ka decembrī sāktā kaltēšana turpinājās līdz jūlija vidum un tika sagatavoti 355 kilogrami sēklu. Kopumā LVM īpašumā ir trīs čiekurkaltes: Vijciemā, Rendā un Kalsnavā.

Apceļo Ziemeļgaujas lielo mežu!

Kad Gauja kā mežģīne iezīmējusi Latvijas-Igaunijas robežu, tā turpina mest līkumus cauri mežam Streņču virzienā. Ap 1850. gadu upe kļuva par svarīgu kokmateriālu transportēšanas ceļu, bet tagad te ir Ziemeļgaujas aizsargājamo ainavu apvidus, kur mežsaimniecība cieši savijusies ar dabas aizsardzību. Ik pa laikam var piestāt kādā gleznainā vietā, kur LVM ierīkojusi atpūtas vietu, un izstaigāt dabas taku līkločus.

A Atpūtas vieta pie Spicū tilta 57°40'21.4"N 25°59'49.4"E

Vietā, kur Smiltenes–Valkas ceļš šķērso Gauju, jānogriežas pa kreisi, kur pļaviņā ierīkota plaša atpūtas vieta. Agrāk te bija pārceltuve un Spicū mājas. Plostnieku svētkos te ir pirmā pieturas vieta, kur aprīņot seno prasmi – plostu siešanu. Pārceltnes vietā 20. gadsimta trīsdesmitajos gados te uzbūvēja koka tiltu, kuru padomju laikos pārbūvēja, izmantojot dzelzsbetonu.

B Skats uz Zemo salu 57°40'03.2"N 25°58'37.1"E

Netālu no Spicū tilta, ejot pa upes krastu uz leju, asā Gaujas līkumā, kur upe iegrauzusies augstā iekšzemes kāpā, ierīkota atpūtas vieta ar gleznainu skatu uz pussalu, ko sauc par Zemo salu. Tur izveidots dabas liegums, lai aizsargātu vecus ozolu, gobu un ošu mežus. Lielo koku paēnā labi jūtas dažādas retas, mitrumu un ēnu mīlošas sugas. Zemā sala ir tik mežonīga un staigna, ka labāk uz to raudzīties pa gabalu.

C Zīles un Vekšu dabas takas 57°42'10.0"N 26°02'47.8"E

Vietā, kur Pastasila ceļš krustojas ar Smiltenes–Valkas lielceļu, griežies pa labi: te ir viena no retajām apdzīvotajām vietām lielajā mežā. Zīles silā reiz atradās krogs, kur braucējiem atpūsties un pabarot zirgus. Vēlāk te bija Zīles mežniecība un mežstrādnieku mājas. Sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi LVM labiekārtojusi Zīles un Vekšu dabas takas. Ejot pa Zīles taku, var aplūkot Pirtsliča atteku. Dabas pazinēji zinās stāstīt par retām sūnu un augu sugām, kurām tīkami šādi palienes džungļi. Ejot savā nodabā, par interesantākajām dabas norisēm izglītos informatīvie plakāti. Visizteiksmīgākā šī vieta ir pavasara palu laikā, vēlāk pat īsti nevar saprast, kāpēc sausās vietās uzbūvēti tiltiņi. Takas ved pa Gaujas tuvumā esošajiem biotopiem – boreāliem, nogāžu mežiem, gar vecupi, jauktiem lapu koku un platlapju mežiem, kā arī parkveida ozolu pļavām.

D Atpūtas vieta pie Bekām 57°42'12.9"N 26°06'11.0"E

Dodoties tālāk no Zīlēm pa meža ceļu, nonāksi vietā, kur Gauja jau vairākas reizes iegrauzusies grants ceļā. Arī pērn upe paņēma savu daļu stāvā krasta ar visu ceļu.

E Cirgaļu skatu tornis 57°39'52.0"N 26°12'00.4"E

Pa Nikāru pagrieziena ceļu no Bekām var nokļūt uz Valkas–Gaujienas ceļa. Braucot Gaujienas virzienā, ceļa malā atrodas nesen būvēts, moderns Cirgaļu skatu tornis. Cirgaļu iekšzemes kāpas ir neticami skaists dabas brīnums, kāda nav nekur citur: balti ķērpji, violeti virši un brūni priežu stumbri kalnainā apvidū. Vēju sapūsto smilšu kāpu augstums svārstās no 15 līdz 25 metriem, tāpēc LVM te strādā īpaši uzmanīgi, lai neveicinātu eroziju. No skatu torņa paveras plašs skats uz milzīgo Ziemeļgaujas mežu, torņa pakājē ir Gaujas vecupe un palieņu pļavas, bet tālumā vīd Igaunijas meži, tur atrodas Karulas nacionālais parks.

Laiks

stādīt!

LVM Strenču kokaudzētava

Kociņi, Trikātas pagasts,
Beverīnas novads, LV-4731

☎ 29395418, 29413952

@ j.zevnieks@lvm.lv

Rīga - 136 km

Rēzekne - 180 km

Jēkabpils - 162 km

Noderīgi!

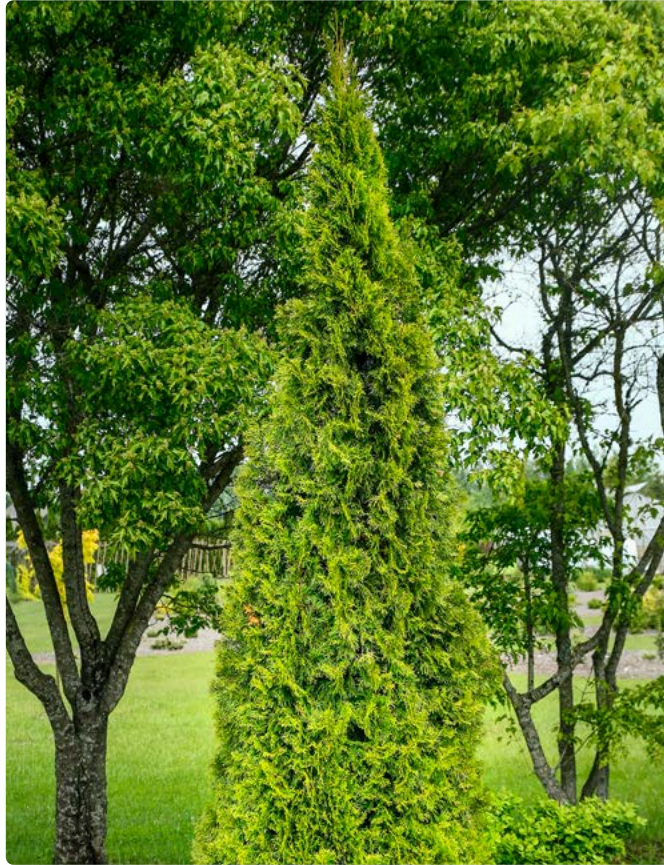
Meklē stādus savam dārzam
arī citās AS "Latvijas valsts meži"
kokaudzētavās!

Ikviens staltais koks mežā reiz izdīdzis no sīkas sēkliņas! Tikai retais koks mežsaimnieka gādīgo roku apsaimniekotajos mežos izaudzis no vēja kaisītas sēklas. Lai iegūtu kvalitatīvus kokmateriālus, ir svarīgi stādus izaudzēt no staltiem, veselīgiem, izturīgiem un vietējiem klimatiskiem apstākļiem piemērotiem sēkļaudžiem. Visvairāk mežam paredzēto stādmateriālu izaudzē LVM kokaudzētavās Strenčos, Talsu novada “Mazsilos” un Lubānas novada “Podiņos”. Ja ir interese apskatīt vietu, kur piedzimst mežs, jādodas uz kādu no tām.

Ja esi Austrumvidzemē, tad noteikti jāiebrauc Strenčos. Pilsēta lepojas, ka ir plostnieku galvaspilsēta, Gaujmalā izveidots skulptūru parks, un interesentiem pieejama informācija par kokmateriālu pludināšanu pa upēm uz Rīgu no 1850. līdz 1960. gadam. Tad apciemo LVM Strenču kokaudzētavu, kur var iegādāties gan meža, gan dekoratīvo koku un krūmu stādus.

LVM Strenču kokaudzētava ir viena no modernākajām pasaulē stādu audzēšanas tehnoloģiju jomā. Tajā var apskatīt gan koku stādu automatisko sēšanas, gan pirmo Baltijā automatizēto pakošanas līniju, kas dienas laikā sapako vairāk nekā 300 tūkstošus meža stādus. Kokaudzētavas teritorijā izvietotas 13 mūsdienīgas siltumnīcas ar kopējo platību vairāk nekā 25 000 kvadrātmetru, un tajās izaudzētos vairāk nekā 10 miljonu stādu rudeņos novieto kokaudzētavas lielajās saldētavās glabāšanā līdz nākamajai stādīšanas sezonai. Tāpat te apskatāmi speciālie etiķešu printeri un kraušanas roboti, kas veic stādu kastu marķēšanu un kraušanu uz paletēm piecos stāvos, kā arī gatavās produkcijas ietīšanu. Visbeidzot var apskatīt arī divus garās nakts audzēšanas laukumus.

2020. gada stādu TOP 3

1. Dažādas ozolu šķirnes. Piramidālais ozols *Quercus robur* ‘Fastigiata’ ir kompakts, ar šauru vainagu, kuram pietiks vietas pagalmā. Neparastu augu medniekiem patiks nokarenā ozola šķirne ‘Pendula’ un dekoratīvu lapu tipašnieces – šķirnes ‘Cristata’ un ‘Argenteomarginata’.
2. Hortenzijas arvien ir modē, droši vien tāpēc, ka tagad var nopirkt Latvijas apstākļos adaptētas greznas šķirnes, kādu agrāk nebija. Iesakām skarainās hortenzijas ‘Vanille Fraise’ (‘Renhy’), ‘Phantom’, ‘Limelight’ (‘Zvijnenburg’) ‘Magical Fire’ (‘Bokraplume’) un citas šķirnes.
3. Rietumu tūja *Thuja occidentalis* ‘Smaragd’. Tieši šī šķirne ir vispiemērotākā dzīvžogiem, jo to nevar formēt no sāniem – jāapgriez tikai galotne.

Rimants Liepiņš,

“Stirnu buka” ciltstēvs

2014. gadā Rimants Liepiņš uzaicināja draugus un domubiedrus Milzkalnē izskriet trasīti pa meža takām. Atsaucās teju pustūkstotis cilvēku. “O, tā lieta skrējējiem patīk,” nopriecājās Engures sporta aktīvistu un nākamajā gadā jau organizēja piecus posmus. Pasākumu nosauca “Stirnu buks”, un 2019. gadā katrā meža taku skrējiena posmā vidēji piedalījās jau teju 4000 dalībnieku. Diez vai biedrības “Engures sportam” vadītājs Rimants Liepiņš apjauta, ka pirms sešiem gadiem trāpījis tieši desmitniekā, tagad “Stirnu buka” organizēšana ir visa viņa dzīve.

Meža taku skrējienā

Lai viss notiktu bez aizķeršanās, komandā strādā aptuveni 100 cilvēku: vairāk nekā 40 brīvprātīgie, 23 tehniskie darbinieki, vadības un mediju komanda, laika ņēmēji. Viņi sevi un skrējējus sauc par “Stirnu buka” cilti un gādā, lai visi justos kā vienota komūna. Vienā dienā notiek piecas dažādas sacensības: mazajiem 1 kilometra distance “Susurs”, lielākiem bērniem Latvijas valsts mežu čempionāts skolu jauniešiem taku skrējienos, iesācējiem 4–6 kilometru garā “Vāvere”, ātrajiem 10–13 kilometru “Zaķis”, pieredzējušajiem 18–23 kilometru “Stirnu buks” un spēcīgajiem 27–35 kilometru “Lūsis”. Meža taku skrējieni piepilda lielas sabiedrības daļas ilgas pēc dabas, sacensībām un kopības sajūtas. Nedēļa, kas aizvadīta pilsētas birojā, lielākoties sēžot virtuālajā pasaulē, nebūtu izturama, ja tās nogalē negaidītu balva – skaists mežs, svaigs gaiss, skrējieni kopā ar draugiem, bērniem un domu biedriem.

Kādēļ “Stirnu buks” aizrauj?

Vispirms spēks ir izcilā komandā, kas jūt un saprot, ko vēlas mūsdienu cilvēks, un spēj nodrošināt drošu un interesantu trasi ainaviski skaistākajās Latvijas vietās. Kopīga maltīte pēc skrējiena, apbalvošanas ceremonija, vienojoša mūzika, sarunas, smieklī – tas viss neļauj palikt mājās, bet urda sestdienu rītos kāpt automašīnā un braukt 100–200 kilometrus, lai iepazītu kādu skaistu Latvijas vietu, kur iepriekš nav būts. 2019. gada nogalē “Stirnu buks” organizētāji saņēma Kurzemes tūrisma balvu “Lielais Jēkabs” par vietējās ekonomikas atbalstīšanu: ne jau visi dalībnieki pēc sacensību posma dodas atpakaļ uz Rīgu. Daudzi uzkavējas, īrē naktsmājas, apmeklē dažādus tūrisma objektus, pērk vietējo pārtiku un amatnieku darinājumus.

Ar ko “Stirnu buks” pārāks par citiem?

Orientēšanās sacensībās jāskrien pa nemarkētu distanci, cenšoties ātri atrast kontrolpunktus secībā, kādu noteikuši organizatori. Rogainingā doti daudzi kontrolpunkti, kas pēc iespējas ātrāk jāatrod paša izvēlētā secībā. Ja cilvēks vienvienā nejūtas drošs mežā, tad viņš priecājas par “Stirnu buka” marķētajām trasēm, kur nevar apmaldīties. Savukārt maratons ir skrējieni pa pilsētas asfaltu, bet ne visi grib skriet pa cietu virsmu bez iespējas patverties ēnā. Tā kā “Stirnu buks” notiek reizi mēnesī no aprīļa līdz oktobrim, tad daļa dalībnieku piedalās arī cita veida sacensībās. “Stirnu bukos” regulāri skrien Latvijas spēcīgākie maratonisti un orientieristi.

2020. gada sezona:

4. aprīlis – Kolka
LĪBIEŠU KRASTA
STIRNU BUKS

2. maijs – Kandava
ABAVAS SENLEJAS
STIRNU BUKS

13. jūnijs – Smiltene
NIEDRĀJA SILA
STIRNU BUKS

18. jūlijs – Rēzekne
SARKAŅKALNA
STIRNU BUKS

Veselīgs skrējieni mežā

Taku skrējieni kļūst aizvien populārāki, jo mežs no meža atšķiras, turklāt skrējieni pa mīkstu pamatni saudzē locītavas. Rimants Liepiņš saka, ka "Stirnu buks" ir kā protests vienveidībai, kaut no organizatoriem šīs dažādības nodrošināšana prasa intensīvu darbu visu gadu: nav viegli atrast Latvijā aizvien jaunas, sacensībām piemērotas vietas, kur ir ne vien skaista daba, bet arī iespēja novietot ap 1000 auto, lai blakus starta un finiša vietai būtu laukums teltij, skatuvei, bērnu aktivitātēm un lai būtu iespēja izveidot vairākas ainaviskas un apdzīšanai gana platas trases dažādas sagatavotības skrējējiem. Cilvēki, kuri veido trases, nolūkotajā vietā dzīvo nedēļām, izpēta apkārtni, izskrien takas, izplāno kontrolpunktus un ūdens izsniegšanas vietas, saskaņo pasākumu ar pašvaldībām, mežu īpašniekiem un dabas aizsardzības speciālistiem.

No 2014. līdz 2019. gadam notikuši trīsdesmit trīs "Stirnu buka" posmi un finišu sasnieguši teju 90 tūkstoši skrējēju. Tā nav dīka pastaiga pa parku, bet gan sevis pārvarēšana, skrienot pa dažādu tipu mežiem, purva malām, upju krastiem, jūras smiltīm, ir jārāpjas kalnos un jānoturas kājās, traucoties lejā. Tas ir ātrums, dinamika, šķēršļi un adrenalīns. "Stirnu bukā" viss ir īpašs: atmosfēra, trase, sporta krekli, apbalvošanas rituāls un medaļas. Tās saņem katrs, sasniedzot finišu, kā simbolu par pārvarētajām grūtībām un prieku par savu uzvaru.

Skrējējs Kristaps Caune: "Man pirmajā vietā ir atmosfēra un sajūta, ka esi starp savējiem. Cilvēki joko par skriešanu, runā par skriešanu, aprunā skriešanu. Otrajā vietā – brīvprātīgie un fotogrāfi. Viena cilvēka uzmundrinājums no trases malas var dot jaunu sparu skrējienam. Takas, skati, mežs – tas ir kaut kas ārpus visa. Mežs ir foršākā vieta, kur skriet. Tas ir izcilis!"

LVM čempionāts skolu jauniešiem

Jau tālajā 2014. gadā, kad notika pirmais "Stirnu buks", tajā piedalījās pārsimts apkārtnes skolēnu. Tradīcija, ka uz "Stirnu buka" posmiem dodas ar bērniem un skolotājiem pilni autobusi, turpinās joprojām. Ar Latvijas Sporta federāciju padomes un LVM atbalstu šīs sacensības kļuvušas populāras. Mērķis – panākt, lai jaunieši paceļ acis no viedierīcēm, dibenus – no krēsliem un aizraujas ar skriešanu dabā, ir sasniegts ar uzvižu. Apmēram tūkstoš skolas vecuma skrējēju vienuviet pēc pašu gribas – to var dabūt gatavu tikai "Stirnu bukā"!

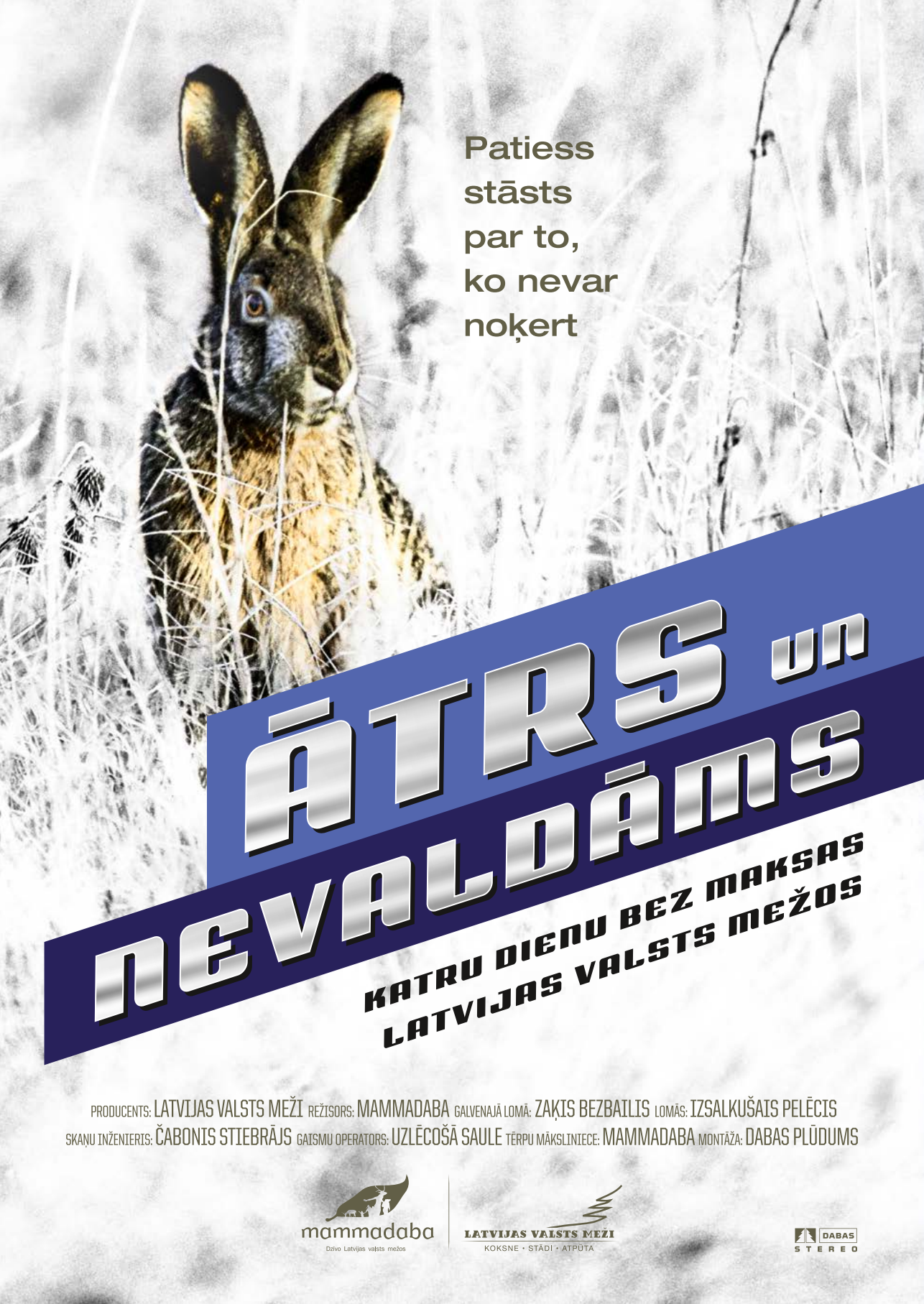
Skrējieni pa meža takām īpaši ir cieņā skolēniem vecumā līdz 15 gadiem, taču palielinās dalībnieku skaits abās vecākajās vidusskolas vecuma grupās. Skolu čempionāta kopvērtējumā uzvarētājus noskaidro divās kategorijās – visvairāk pārstāvētās skolas pēc skolēnu skaita un stiprākās komandas. Individuāli uzvarētāji tiek noteikti zēnu un meiteņu konkurencē U10, U12, U14, U16, U18 un U20 vecuma grupā. Čempionātā enerģiski cīnās aptuveni 20 skolu no visas Latvijas, dažās komandās ir vairāk nekā 100 dalībnieku, un pašvaldībai nākas atvēlēt vairākus autobusus, lai uz mežu nokļūtu visi skriešanas entuziasti. Čempionāta galvenais mērķis ir iedrošināt katru Latvijas bērnu un jauniešu ieskriet mežā un padarīt iesīkstējušo uzskatu "man riebjas skriet!" par nenozīmīgu. Protams, arī balvas ir kārdinošas – katram dalībniekam medaļa, bet uzvarētājkomandām un visplašāk pārstāvētajām skolām balvā sporta inventārs līdz 1000 eiro vērtībā. Un, kur jaunieši, tur mūžam omulīgais Cūkmens, kurš nemitējas lieliem un maziem ierādīt, ka mežā nekādu dražu mest nedrīkst.

15. augusts – Amata
ZVĀRTES IEŽA
STIRNU BUKS

12. septembris – Ērgļi
ĒRĢĻU STACIJAS
STIRNU BUKS

3. oktobris – Milzkalns
MILZKALNA
STIRNU BUKS

Patiesš
stāsts
par to,
ko nevar
noķert

ĀTRŠ un NEVALDĀMS

KATRU DIENU BEZ MAKSAS
LATVIJAS VALSTS MEŽOS

PRODUCENTS: LATVIJAS VALSTS MEŽI REŽISORS: MAMMADABA GALVENAJĀ LOMĀ: ZAKIS BEZBAILIS LOMĀS: IZSALKUŠAIS PELĒCIS
SKAŅU INŽENIERIS: ČABONIS STIEBRĀJS ĢIATSMU OPERATORS: UZLĒCOŠĀ SAULE TĒRPU MĀKSLINIECE: MAMMADABA MONTĀŽA: DABAS PLŪDUMS

mammadaba
Dzīvo Latvijas valsts mežos

LATVIJAS VALSTS MEŽI
KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

DABAS
STEREO